TECLA
UNA FIGURA COL·LECTIVA

A mitjans del segle passat aparegué a França un llibre, un "*roman*", una novel·la, "*Les saints vont en enfer*". Ningú va pensar que "*Pierre*", el protagonista, era un personatge històric: aquell jove sacerdot, que s'endinsa a un dels barris de l'extraradi de París, la imaginària *banlieu* de Le Sagny (un nom que no trobarem a cap mapa), era la creació literària d'un reconegut autor catòlic, Gilbert Cesbron.

Quan a la segona meitat del segle II, a l'Àsia Menor, un prevere, posa com a protagonista d'un escrit, els *Fets de Pau i Tecla* (Πράξεις Παύλου καὶ Θέκλης), que segueix els models novel·listics del seu temps, la figura d'una jove, a qui anomena com "*Tecla*", quants van pensar que era un personatge històric?

L'autor de l'escrit era conegut, almenys Tertul·lià (*Quintus Septimius Florens Tertullianus*, c. 160 - 225), considerat com un dels "*pares de l'església*", sabia qui era:

> [5] Si certs *Fets de Pau*, que estan escrits falsament, reivindiquen l'exemple de Tecla per justificar el dret de les dones a ensenyar i batejar, cal saber que el prevere que a l'Àsia va compondre aquest escrit per augmentar la reputació de Pau, un cop convicte i confés que ho havia fet per amor de Pau, fou deposat de la seva dignitat. Com semblaria digne de creure que donés a la dona el poder d'ensenyar i batejar qui ni permetia a la dona aprendre pel seu compte? 'Que callin -deia- i a casa preguntin als seus marits'.
>
> [5] quod si quae Acta Pauli, quae perperam scripta sunt, exemplum Theclae ad licentiam mulierum docendi tinguendique defendant, sciant in Asia presbyterum qui eam scripturam construxit, quasi titulo Pauli de suo cumulans, convictum atque confessum id se amore Pauli fecisse loco decessisse. quam enim fidei proximum videtur ut is docendi et tinguendi daret feminae potestatem qui ne discere quidem constanter mulieri permisit? Taceant, inquit, et domi viros suos consulant.
>
> *De baptismo*, 17, 5
>
> Llegir tot el capítol XVII

"*Pierre*" era un personatge literari, no era una persona històrica. Però era històric, ben històric, el col·lectiu que ell representava, el col·lectiu dels "*prêtres ouvriers*", dels capellans obrers, "le *plus grand événement religieux depuis la Révolution française*", segons l'expressió del dominic Marie-Dominique Chenu, o amb paraules més properes, les d'Isidoro Galán de Cartagena, "*la aventura más seria surgida de la "ecclesia" desde el estamento clerical en todo el siglo XX*",

Aquest "*Pierre*", el personatge literari de Gilbert Cesbron, va arribar a les comarques de Tarragona, ara ja en homes de carn i ossos, amb noms i cognoms, totalment històrics, com molt recentment la tesi doctoral de la historiadora Neus Baena, presentada a la Universitat Rovira i Virgili, sota el títol "*Hijos de su tiempo*", ho ha documentat.

"*Tecla*" era un personatge literari, no era una persona històrica. Però era històric, ben històric, el col·lectiu que ella representava, el col·lectiu de dones que reivindicaven "*el dret de la dona a ensenyar i a batejar*".

Aquesta "*Tecla*", el personatge literari creat per un "*prevere convicte i confés*", ha anat pervivint "*a trancas y barrancas*" al llarg dels segles, sota diverses modalitats. Algunes d'elles acabaven a la foguera: que ho preguntin a Marguerite de Porète, cremada ella i el seu llibre, *Le Mirouer des simples âmes*, (traducció catalana a Clàssics del Cristianisme: *L'espill de les ànimes simples*) el dia primer de juny de 1310 a la Place Grève de Paris. Avui dia la podríem trobar en el col·lectiu "*Dones d'Església*" o altres similars.

Fins a quin punt aquest col·lectiu "*Tecla*", que reivindica "*el dret de la dona a ensenyar i a batejar*" entraria dins la descripció de Climent V (papa entre 1305 i 1314):

> Dones atacades per una certa bogeria, que es posen a discutir sobre la Santíssima Trinitat i sobre l'essència divina, i que sobre altres qüestions de fe i sagraments opinen en contra del que ensenya la fe catòlica. Viuen sense prometre obediència a ningú, no renuncien a les seves propietats, no segueixen una regla aprovada: el seu modus de vida ha de ser prohibit i exclòs de l'Església de Déu.

Em sembla que podríem dir que la "*Tecla*" ha tingut més pervivència que el "*Pierre*".

No seria mala idea, a parer meu, que l'Ajuntament de Tarragona invités per a un dels pròxims "*Pregó de Festa*" a una de les *hereves de la Tecla*.

I que Tarragona celebri la seva Festa, no recordant a una "*Tecla, deixebla*" d'un home (ni que fos de tot un sant Pau), la figura venuda per les jerarquies eclesiàstiques, seguint les petjades de "*Jo soc l'esclava del Senyor*" (Lc 1, 38), sinó rememorant la Tecla que es va batejar a si mateixa.

Miquel Sunyol

[1] Em resta, per concloure aquest breu tema, recordar les normes a observar en donar i rebre el baptisme: el summe sacerdot, el bisbe, és qui té el suprem dret de donar-lo. Després, i no sense l'autorització del bisbe, els preveres i els diaques, per mantenir l'honor de l'Església: quan aquest honor és salvat, també és salvada la pau.

> [1] Superest ad concludendam materiolam de observatione quoque dandi et accipiendi baptismi commonefacere. Dandi quidem summum habet ius summus sacerdos, si qui est episcopus: dehinc presbyteri et diaconi, non tamen sine episcopi auctoritate, propter ecclesiae honorem quo salvo salva pax est.

[2] A més a més, també aquest dret pertany als laics, perquè "tot allò que es rep per igual, per igual pot donar-se", a no ser que només bisbes, preveres i diaques siguin anomenats deixebles del Senyor. La Paraula no ha de ser amagada per ningú.

> [2] alioquin etiam laicis ius est: 'quod enim ex aequo accipitur ex aequo dari potest'; nisi episcopi iam aut presbyteri aut diaconi vocabuntur discentes domini: id est, ut sermo non debet abscondi ab ullo,

Així, doncs, el baptisme que és declarat ser 'de Déu', pot ser administrat per tots.

> proinde et baptismus segue dei census ab omnibus exerceri potest',

però, com més convé als laics la humilitat i la modèstia!, ja que aquest dret pertany als seus superiors: no assumeixin per a si mateixos l'ofici del bisbe. L'oposició a l'episcopat és la mare de tots els cismes.

> sed quanto magis laicis disciplina verecundiae et modestiae incumbit cum ea [quae] maioribus competat, ne sibi adsumant [dicatum] episcopi ofFicium. episcopates aemulatio schismatum mater est.

'Tot és permés -ha dit el santíssim apóstol- però no tot és convenient.

> omnia licere dixit sanctissimus apostolus sed non omnia expedire.

[3] És suficient, doncs, que tu [un laic] utilitzis [aquesta norma] si les condicions de lloc, de temps o de les persones, obliguen. Aleshores, l'atreviment del socorrista és acceptable quan urgeix la necessitat de l'home en perill: seria culpable de la pèrdua d'un home si refusés donar allò que lliurement pot.

> [3] sufficit scilicet in necessitatibus [ut] utaris sicubi aut loci aut temporis aut personae condicio compellit: tunc enim constantia succurrentis excipitur cum urguetur circumstantia periclitantis, quoniam reus erit perditi hominis si supersederit praestare quod libere potuit.

[4] La petulància de la dona que ha usurpat el dret d'ensenyar, no s'arrogarà en cap cas també el dret de batejar, a menys que vingués una nova bèstia semblant a la primera, de manera que si aquesta va abolir el baptisme, una altra l'administrés per la seva pròpia autoritat.

[4] petulantia autem mulieris quae usurpavit docere utique non etiam tinguendi ius sibi rapiet, nisi si quae nova bestia venerit similis pristinae, ut quemadmodum illa baptismum auferebat ita aliqua per se [eum] conferat.

[5] Si certs Fets de Pau, que estan escrits falsament, reivindiquen l'exemple de Tecla per justificar el dret de les dones a ensenyar i batejar, cal saber que el prevere que a Àsia va compondre aquest escrit per augmentar la reputació de Pau, un cop convicte i confés que ho havia fet per amor de Pau, fou deposat de la seva dignitat.

[5] quod si quae Acta Pauli, quae perperam scripta sunt, exemplum Theclae ad licentiam mulierum docendi tinguendique defendant, sciant in Asia presbyterum qui eam scripturam construxit, quasi titulo Pauli de suo cumulans, convictum atque confessum id se amore Pauli fecisse loco decessisse

Com semblaria digne de creure que donés a la dona el poder d'ensenyar i batejar qui ni permetia a la dona aprendre pel seu compte? 'Que callin -deia- i a casa preguntin als seus marits'.

quam enim fidei proximum videtur ut is docendi et tinguendi daret feminae potestatem qui ne discere quidem constanter mulieri permisit? Taceant, inquit, et domi viros suos consulant.

TORNAR

Si vols millorar la traducció
Clicka aquí
Gràcies per enviar les millores